

ПРОЈЕКАТ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕВЕНТИВНО-ЕДУКАТИВНЕ КАМПАЊЕ ЗА ВОЗАЧЕ ПУТНИЧКИХ ВОЗИЛА
КОЈИ НАИЛАЗЕ НА ПРУЖНИ ПРЕЛАЗ

„ПАЗИ, ВОЗ ИМА ПРЕДНОСТ“

кампања, март - август - 2014. година

1. УВОД

На пругама „Жељезница Републике Српске“ укупно је 278 путних прелаза са различитим нивоом осигурања: сигнално-сигурносним уређајима, браницима или „Андрејевим крстом“ и троуглом прегледности. Иако су сви путни прелази осигурани у складу са законским прописима, због непажње или свјесног кршења саобраћајних прописа и даље се дешавају ванредни догађаји који за посљедицу имају чак и трагичан исход.

Одржавање и подизање нивоа безбједности жељезничког саобраћаја једна је од веома важних активности у Жељезницама Републике Српске која се одвија у континуитету. Како би утицали на свијест учесника у саобраћају, Жељезнице РС указују на важност придржавања правила безбједног преласка путних прелаза, на којима се најчешће дешавају удеси и незгоде, са циљем да се избјегну опасности и ризици.

Лична непажња возача друмских возила, неопрезно и недозвољено кретање приликом преласка путних прелаза, злонамјерно дјеловање непознатих починилаца који неријетко отуђују и уништавају напојне каблове и жељезничку имовину и на тај начин угрожавају безбједност саобраћаја као и људске животе те недозвољено кретање и прелазак пруге од стране пјешака на за то недозвољеним мјестима, најчешћи су узроци настанка саобраћајних незгода.

Као најтежа посљедица ванредних догађаја током 2013. године је пет усмрћених лица за које је надлежним истрагама утврђена лична одговорност и непажња настрадалих лица која су учествовала у саобраћају.

Удеси и незгоде у оквиру ванредних догађаја у жељезничком саобраћају подразумијевају догађаје гдје је дошло до прекида жељезничког саобраћаја, ситуације у којима је дошло до повреде или у којима је једно или више лица изгубило живот, као и догађаје у којима је утврђена мања или већа материјална штета, угрожавање и отежано одвијање жељезничког саобраћаја.

На путним прелазима догодила су се три удеса и 21 незгода. Истрагом је утврђено да су се сви удеси догодили личном непажњом возача друмских возила.

Од укупног броја, чак шест незгода се десило на путним прелазима са сигнално-сигурносним осигурањем, а 15 на путним прелазима обезбијеђеним саобраћајним знацима на путевима.

Током 2013. године усмрћено је пет лица, четири непутујућа и један жељезнички радник, а теже озлијеђено пет. Смртно је страдало једно лице на путном прелазу, а три ван путних прелаза због неопрезног и недозвољеног кретања пругом.

Током прошле године два браника на путним прелазима су поломљена, оштећено 16 друмских возила, забиљежен је и физички напад на чувара једног путног прелаза, а за све то утврђена одговорност трећих лица.

Поред материјалне штете, „Жељезнице Републике Српске“ су због ванредних догађаја имале прекиде у саобраћају и закашњење возова.

Иако је број ванредних догађаја у опадању, у циљу боље безбједности, „Жељезнице Републике Српске“ упозоравају да је неопходно стриктно поштовање саобраћајних прописа и појачана пажња свих учесника у друмском саобраћају на путним прелазима.

Апел је упућен и пјешацима да се придржавају саобраћајних прописа и не крећу се пругом јер тако угрожавају свој живот и безбједно одвијање жељезничког саобраћаја.

Жељезнице посебно упозоравају учеснике у друмском саобраћају на путним прелазима преко пруга са смањеном фреквенцијом саобраћаја. Иако је на тим пругама мање возова, не треба заборавити да могу да наиђу и да увијек имају предност у односу на друге учеснике у саобраћају.

О стране Инспектората Републике Српске, преузети су безбједносни трендови у жељезничком саобраћају који се огледају у евидентирању и праћењу броја повријеђених и погинулих лица, гдје су учествовала возила из области жељезничког саобраћаја.

Табела 1. Безбједносни трендови у жељезничком саобраћају

Показатељи	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Повријеђени	12	10	9	7	12	19	4	5
Погинули	10	6	5	4	11	6	5	5

Број погинулих у протеклој години задржао је тенденције из претходних година.

Програм превентивних активности обухватио би појачану контролу саобраћајне сигнализације и прегледности пута на мјестима преласка преко пруге, те отклањање уочених недостатака. Осим тога, у насељима која гравитирају пружним прелазима дијељени би леци и организовани би састанци са предсједницима Мјесних заједница везано за безбједност на пружним прелазима.

Медијска кампања има за циљ да укаже возачима на опасности којима су изложени приликом преласка пруге, нарочито на пружним прелазима који нису обезбијеђени браницима. Осим тога, кампањом се жели утицати и на навике и ставове пјешака везано за кретање у зони пруге.

Реализацијом активности " Пази, воз има предност ", очекује се веће поштовање прописа и повећан опрез возача који користе пружне прелазе, као мањи број пјешака који се креће у зони пруге.

Прописима из области безбједности саобраћаја утврђене су следеће норме:

- возач је дужан прилагодити брзину кретања возила приликом приближавања пружном прелазу тако да може возило зауставити пред уређајем за затварање саобраћаја на прелазу, или пред уређајем за давање знакова којима се најављује приближавање воза,
- учесници у саобраћају могу да пређу преко жељезничке пруге тек пошто се претходно увјере да пругом не наилази воз,
- забрањено је подизати објекте, садити саднице или постављати предмете који би умањили прегледност на пружним прелазима,
- возач не смије прелазити преко пруге вожњом уназад,
- забрањено је претицање других возила на пружним прелазима,
- возач не смије да заустави или паркира возила на пружном прелазу, на жељезничкој прузи или у близини пруге ако тиме омета саобраћај, као ни на удаљености мањој од 15 м од пружно прелаза,
- возач је дужан користити кратка свјетла на дијелу пута поред жељезничке пруге.

У Републици Српској, у току 2013. Године спроведена је до сада једина медијска кампања везано за безбједност саобраћаја на пружним прелазима. Ова кампања у визуелном и организационом смислу представља наставак и слијед кампање из 2013. Године.

2. СУБЈЕКТИ УКЉУЧЕНИ У РЕАЛИЗАЦИЈУ КАМПАЊЕ

Субјекти укључени у реализацију кампање и одговорне особе:

	Назив субјекта:	Одговорна особа
1	Министарство саобраћаја и веза Републике Српске	Весна Возни
2	Министарство унутрашњих послова Републике Српске	Горан Шмитран
3	Инспекторат Републике Српске	Дане Драшковић
4	Жељезнице Републике Српске	Никола Дивјак
5	ЈП "Путеви Републике Српске";	Саша Јаснић
6	Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске	Милија Радовић
7	Јединице локалне самоуправе	Начелници надлежних одјељења

3. ПОЗАДИНА КАМПАЊЕ

Кампања „**ПАЗИ, ВОЗ ИМА ПРЕДНОСТ**“ за 2014. годину представља наставак кампање која је први пут покренута у марту 2013. године под истим слоганом. У току кампање проведене у марту 2013. године реализоване су сљедеће активности:

1.	Министарство саобраћаја и веза	<ul style="list-style-type: none"> учествовало је у креирању летка као и предузимање мјера из своје надлежности.
2.	Министарство унутрашњих послова	<ul style="list-style-type: none"> вршило је појачану контролу одвијања саобраћаја у зони пружних прелаза.
3.	Инспекторат Републике Српске	<ul style="list-style-type: none"> извршио је увид над стањем путева у зони пружних прелаза и припремили адекватне извјештаје
4.	ЈП „Путеви Републике Српске“	<ul style="list-style-type: none"> извршили провјеру стања саобраћајне сигнализације на пружним прелазима.
5.	Жељезнице Републике Српске	<ul style="list-style-type: none"> финансијску и стручну помоћ при изради летака за провођење кампање, извршила дистрибуцију летака до циљних група, заједно са јединицама локалне самоуправе организовала састанке са предсједницима Мјесних заједница које гравитирају пружним прелазима.
6.	Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске;	<ul style="list-style-type: none"> план кампање, стручна помоћ при изради летка и радио џингла,

		<ul style="list-style-type: none"> • достављање радио цингла радио станицама и свим јединицама локалне самоуправе, испратила емитовање истог • сачинила извјештај.
7.	Град Бања Лука	<ul style="list-style-type: none"> • Организовао радне састанке са представницима мјесних заједница Дебељаци, Врбања, Ада, Лазарево I, Залужани, Куљани, Драгочај, Пријаковци, Мишин Хан, Поткозарје и Пискавица, уз учешће „Жељезница Републике Српске“. • Оштампали 1000 летака и организовали подјелу на подручју напријед наведених мјесних заједница. • Оштампали 50 постера који су постављени на објектима напријед наведених мјесних заједница. • Израдили 250 привјесака и подијелили у основним школама у склопу организованих посјета.
8.	Општина Челинац	<ul style="list-style-type: none"> • организовала је са представницима Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове, мјесних заједница Јошавке, Шњеготине Велике и Вијачани Горњи, полициске станице Челинац, „Жељезница Републике Српске“, и Агенције за безбједност саобраћаја радни састанак на ком се разговарало о стању пружних прелаза на територији општине Челинац, као и проблемима везане за исти.
9.	Град Добој	<ul style="list-style-type: none"> • медијску кампању под називом „ЗАУСТАВИТЕ СЕ, ЈЕР ВОЗ НЕ МОЖЕ“ су организовали и провели Председник Савета за безбедност саобраћаја и Председник комисије за безбедност саобраћаја уз помоћ локалних школа, савета мјесних заједница и Жељезница Републике Српске. • Подељено је око 1500 промотивних летака у боји грађанима Добоја и ђацима локалних школа у Осјечанима, Бољанићу и Станарима. • Урађено анкетно истраживање на узорку од 102 испитаника у циљу добијања информација о познавању саобраћајних прописа везаних за путне прелазе. • извршен преглед путних прелаза у циљу утврђивања:стања вертикалне сигнализације која упозорава учеснике у друмском саобраћају на близину путног прелаза, стања троугла прегледности,стања нагиба прилазних путева путном прелазу.

4. ЕЛЕМЕНТИ КАМПАЊЕ

Елементи из којих се састоји кампања „**ПАЗИ, ВОЗ ИМА ПРЕДНОСТ**“ су:

1. Циљ кампање

Циљ кампање "**ПАЗИ, ВОЗ ИМА ПРЕДНОСТ**" је повећање нивоа безбједности саобраћаја у Републици Српској кроз повећање безбједности саобраћаја на пружним прелазима.

Кампањом се жели утицати на промјену ставова код учесника у саобраћају приликом кретања путем који прелази преко жељезничке пруге. Реализацијом кампање очекује се повећан опрез свих учесника у саобраћају приликом кретања преко пружних прелаза и смањење броја саобраћајних незгода на пружним прелазима.

2. Популација (циљна група)

Порука кампање биће усмјерена возачима који се крећу јавним путевима и који су усмјерени на кориштење пружних прелаза.

Медијска кампања има за циљ да укаже возачима на опасности којима су изложени приликом преласка пруге, нарочито на пружним прелазима који нису обезбијеђени браницима. Осим тога, кампањом се жели утицати и на навике и ставове пјешака везано за кретање у зони пруге.

3. Порука кампање

Порука кампање биће усмјерена возачима који се крећу јавним путевима и који су усмјерени на кориштење пружних прелаза.

Порука ове кампање је:

" ПАЗИ, ВОЗ ИМА ПРЕДНОСТ "

4. Средство преношења поруке

Кампања "**ПАЗИ, ВОЗ ИМА ПРЕДНОСТ**" преносиће се средствима масовне комуникације, укључујући телевизију, радио, штампане материјале и интернет.

- Штампани материјал:
  - летак
- Организацијом радних растанака са представницима јединица локалних управа и самоуправа
- Учешћем у радио и телевизијским емисијама на ову тему, те стручном помоћи при обављивању текстова у писаним медијима.

5. Период извођења кампање

Предвиђено је да се кампања спроведе у периоду од 31. марта 2014. Године до 30.августа 2014. Године, кроз различите видове активирања свијести о могућности и посљедицама настанка саобраћајних незгода на пружним прелазима.

6. Подршка кампање

У подршку кампањи поред наведених субјеката треба укључити и личности из политичког и јавног живота Републике Српске, као и струне институције и стручњаке из ове области.

Значајан фактор за добар проток информација између субјеката укључених у кампању и циљне групе представљају медији.

Подршка медија обухвата:

- прављење репортажа и извештаја о овој теми,
- емитовање специјалних радио и ТВ емисија на ову тему,
- прављење новинских чланака и извештаја на тему кампање, итд.

5. РЕАЛИЗАЦИЈА КАМПАЊЕ

У току наведене кампање субјекти укључени у реализацију ће одрадити следеће:

Највећи ефекти у промјени понашања возача и других учесника у саобраћају приликом преласка пруге постигли би се квалитетним медијским материјалима (ТВ и радио спотови, материјали за билборде и писане медије). За израду тих материјала потребно је антажовати професионалну продукцијску кућу која би дефинисала наведене медијске материјале. Обзиром да се тренутно не располаже са финансијским средствима за ангажовањем овакве агенције, користио би се летак за кампању из прошле године.

Због недостатка средстава неће бити могуће постављање плаката кампање на билбордима на територији Републике Српске, као ни снимања нове аудио и видео поруке.

Агенција за безбједност саобраћаја ће у провођењу медијске кампање:

- урадити план кампање,
- координирати над спровођењем активностима дефинисаним у плану кампање

У провођењу кампање ЖРС ће:

- пружити финансијску и стручну помоћ при дистрибуцији летака до циљне групе,
- заједно са јединицама локалне самоуправе организовати састанке са предсједницима Мјесних заједница које гравитирају пружним прелазима,
- предузети мјере из дјелокруга рада које би повећале безбједност на пружним прелазима,

У провођењу кампање ЈП „Путеви РС“ и јединице локалне самоуправе ће:

- провјерити стање саобраћајне сигнализације на пружним прелазима и отклонити евентуалне недостатке,
- у случају потребе поставити додатну саобраћајну сигнализацију,
- обезбиједити прегледност у зони пружних прелаза, за путеве у њиховој надлежности,

Инспектора РС ће провести сљедеће активности:

- појачан надзор над стањем путева у зони пружних прелаза,
- превентивно дјеловати према управљачу пута како би отклонио уочене недостатке.

Полицијски службеници МУП-а РС би у овом периоду и оквиру редовних активности вршили појачану контролу одвијања саобраћаја у зони пружних прелаза.

Министарство саобраћаја и веза би у овом периоду предузимало мјере из своје надлежности.